

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

Кафедра світової літератури

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Історія кафедри – це передовсім історія людей, котрі працювали в різні часи, але всі разом вони творили сучасне обличчя кафедри світової літератури.

Кафедра світової літератури (2018 рік).

Стоять (зліва направо): асп. І. А. Рева, асп. Н. О. Шерстюк, асп. О. П. Орлов, ст. викл. Фісак І. В., асп. А. О. Соломченко, лаборант С. В. Нан'єва; сидять (зліва направо): доц. Т. М. Конєва, доц. Н. І. Таракова, доц. Т. В. Кушнірова, проф. О. М. Ніколенко, доц. О. В. Орлова, докторант доц. І. І. Капустян.

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка зберігаються архівні матеріали, починаючи з 1935 р. Спочатку кафедра російської та світової літератури входила до складу мовно-літературного відділу – саме таку назву мав філологічний факультет педагогічного інституту.

Зліва направо: Н. В. Хоменко, В. О. Шевчук, П. П. Ротач, О. М. Ніколенко, В. М. Шкляр, О. Д. Бондаревська, В. О. Пащенко (1994 рік).

Учасники Міжнародної конференції, присвяченої 230-річчю від дня народження
І. П. Котляревського (1999 рік).

У 1938 р. в інституті відбулася реорганізація, в результаті якої було створено дві самостійні літературні кафедри – кафедра російської і кафедра світової літератури. Ці кафедри проіснували до 1945 р. Назва кафедри часто змінювалася й мала такі версії – всесвітньої літератури (1937 р.), західноєвропейської літератури (1938 р.), світової літератури (1940 р.), зарубіжної літератури (1941 р.), всесвітньої літератури (1943 р.), загальної літератури (1944-1945 рр.). Із 1946 р. кафедра отримала назву, яка з деякими змінами проіснувала до 1980-х років, – кафедра російської та зарубіжної літератури, з 2009 р. – кафедра світової літератури. Кафедра вважається однією із найстаріших кафедр університету, що має багаті науково-методичні й педагогічні традиції.

Зліва направо: П. Г. Шемет, О. М. Ніколенко, Н. Є. Крутікова («Гоголівські читання», 1991 рік).

У різні роки кафедру очолювали: доцент В. С. Оголевець (1935-1941, 1943-1947 рр.), старший викладач А. М. Гуренко (1937-1939 рр.), доценти М. В. Судейкін (1940-1941 рр.), М. С. Воскресенський (1943-1945 рр.), І. Т. Чирко (1947-1958 рр.), О. К. Міщенко (1960-1969 рр.), В. І. Масик (1970-1974 рр.), Н. В. Хоменко (1975-1996 рр.), професор О. М. Ніколенко (з 1996 р.).

Володимир Степанович Оголевець (1884-1970) – людина енциклопедичних знань, вдумливий науковець. В. С. Оголевець народився в Полтаві в 1884 р., отримав дві базові освіти, закінчивши історико-філологічний (1907 р.) та юридичний (1915 р.) факультети Київського університету. Його посібник «Слово о полку Игореве: Руководство для учащихся и для самообразования» (1913 р.) та підручник «Грамматика русского языка» (1914-1915 рр.) були рекомендовані Міністерством народної освіти для середніх навчальних закладів. У 1929 р. В. С. Оголевець пов’язав свою долю з Полтавським педагогічним інститутом, де читав курси західноєвропейської та російської літератури. У 1933-1935 рр. Володимир Степанович керував роботою аспірантів, чотири з яких стали кандидатами філологічних наук; у 1936 р. отримав звання доцента літературознавства. З 1935 по 1941 рр. і з 1943 по 1947 рр. він завідував кафедрою російської та загальної літератури.

До роботи в Полтавському педагогічному інституті залучалися видатні філологи свого часу: російський професор О.Ф. Лосєв (1939-1941 рр.) – літературознавець та філософ зі світовим ім’ям, автор відомих робіт «Історія античної естетики», «Знак, символ, міф» (Олексію Федоровичу як препресованому вченому не дозволялося тоді працювати в столичних вищих навчальних закладах); харківський професор О. Г. Розенберг (1935-1936 рр.), один із членів авторського колективу широко відомої збірки літературних пародій «Парнас дібом»; доцент із Харкова З. Панасенко.

На кафедрі в довоєнні та воєнні роки працювали професори Г. Й. Майфет та Ю. Ю. Циганенко, доцент М. М. Койнаш, старші викладачі А. М. Гуренко та В. М. Тітов. Хвиля репресій боляче вдарила по кафедрі. У 1934 році був заарештований і засуджений на десять років видатний мистецтвознавець і перекладач Г.Й. Майфет, автор унікальної монографії «Природа новели» (1928-1929 рр.), де глибоко проаналізовано грецьку, італійську та англійську новелістику.

Наукові та методичні основи у викладанні російської та зарубіжної літератури закладалися філологами, що плідно працювали на кафедрі в різні часи: доц. М. А. Крестініним (1946-1974 рр.), доц. Г. Н. Вороною (1955-1980 рр.), доц. В. В. Березовською (1954-1998 рр.), доц. А. М. Дяченко (1960-1973 рр.), доц. В. В. Синицьким (1966-1999 рр.), доц. А. П. Тюнінім (1971-1986 рр.), доц. Н. Г. Марченко (1975-2005 рр.), доц. В. О. Смирновим (1982-1984 рр.) та іншими.

По праву хранителькою кафедральної історії та традицій вважають кандидата філологічних наук, доцента Валентину Василівну Березовську (1929-2014), яка присвятила кафедрі понад 43 роки чесної й самовідданої праці.

Учасники «Короленківських читань» на могилі В. Г. Короленка (2003 рік).

В. В. Березовська народилася в с. Сари Гадяцького району Полтавської області в 1929 р. Зразком для неї завжди був батько Василь Павлович Березовський – порядний, безкомпромісний, справедливий, відданий справі викладач, який працював на фізико-математичному факультеті Полтавського педагогічного інституту в буквальному сенсі слова до останніх днів життя. Після закінчення аспірантури при Київському університеті (тема дисертації була пов’язана із творчим становленням Льва Толстого-баталіста)

В. В. Березовська перші роки викладацької діяльності (1954-1962 рр.) присвятила курсам російської літератури XIX-XX ст. З 1962 р. Валентина Василівна зосередила увагу на зарубіжній літературі: античній, середніх віків, епохи Відродження, класицизму й Просвітництва. Її чіткі й інформативно насичені лекції були продуманими до кожної деталі й на довгі роки закарбовувалися в пам’яті слухачів. Про принциповість В. В. Березовської, її вимогливість до знань і дотепер згадують покоління випускників.

V. V. Березовська

V. V. Синицький

Ще однією легендарною особистістю є доцент Віталій Віталійович Синицький (1936-2010): коли випускники факультету згадують про нього, іхні обличчя неодмінно сяють, ніби повертаючи світу ту енергію душевності й оптимізму, яку роками дарував їм цей натхнений, мудрий і дотепний викладач. В. В. Синицький народився в с. Опішне Полтавської області в 1936 р. Його мати Любов Йосипівна була вчителем, працювала директором Новосанжарської середньої школи, батько Віталій Миколайович геройчно воював, став інвалідом Другої світової війни I групи. Після закінчення в 1960 р. Дагестанського державного університету (м. Махачкала) В. В. Синицький у 1960-1964 рр. працював учителем російської мови, літератури та історії, а з 1962 р. – заступником директора в середній школі № 2 на залізничній станції Каягент (зараз – Каякент) в Дагестанській АРСР

У 1964-1967 рр. Віталій Віталійович навчався в аспірантурі з російської літератури в Московському обласному педагогічному інституті ім. Н. К. Крупської, працюючи над інноваційною темою «Основні проблеми радянської науково-фантастичної літератури». Науковий керівник роботи академік В. Р. Щербина, відомий дослідник творчості Олексія Толстого, порадив молодому колезі простежити розвиток традицій зачинателя російської наукової фантастики у творах братів А. та Б. Стругацьких, А. Дніпрова та ін. У 1966 р. В. В. Синицький почав працювати на кафедрі російської і зарубіжної літератури Полтавського педагогічного інституту; у 1970 р. вдало захистив дисертацію, ставши першим із викладачів кафедри, хто захистився в Москві та проклав науковий шлях для інших полтавців: Н. В. Хоменко, Н. Г. Марченко, Т. М. Конєвої. Протягом 1973-1975 рр. В. В. Синицький виконував обов’язки заступника декана філологічного факультету, з 1974 р. по 1999 р. обіймав посаду доцента. Його викладацький талант нікого зі слухачів не залишив байдужим: Віталій Віталійович читав складні курси усної народної творчості, давньоруської літератури, російської літератури XVIII-XIX століть, літератури народів СРСР настільки цікаво й зрозуміло, що його предмети для багатьох майбутніх філологів були улюбленими.

H. В. Хоменко

Понад 20 років очолювала кафедру Наталія Василівна Хоменко (1934-2018). Вона завжди була для своїх колег вірним та принциповим товарищем і однодумцем, а для студентів – яскравим прикладом вузівського наставництва.

Н. В. Хоменко народилася 1934 р. у с. Гути Харківської області в сім'ї службовця. У 1958 р. закінчила історико-філологічний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка, у 1972 р. – цільову аспірантуру Московського обласного педагогічного інституту ім. Н. К. Крупської. Протягом 1958-1965 рр. працювала вчителем російської літератури та історії. У Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Г. Короленка Наталія Василівна працювала з 1965 р.: асистент (1965-1971 рр. та 1973-1974 рр.), старший викладач (1974-1975 рр.), доцент (1975-2000 рр.), завідувач кафедри (1975-1996 рр.) російської та зарубіжної літератури, декан факультету російської філології (1989-2000 рр.) (з 1996 р. – філологічного факультету). Нагороджена медаллю А. С. Макаренка. Наталія Василівна була ініціатором відновлення виходу у світ наукового, публіцистичного, художньо-літературного альманаху «Рідний край» (з 1999 р.). Автор понад 200 праць, присвячених дослідженю художнього світу А. Малишкіна, М. Гоголя, В. Короленка, проблемі системного аналізу художнього твору.

«Гоголівські читання» (2001 рік).

Ярослава Григоровича Вовка добре знають викладачі університету за толерантність та інтелігентність. Він народився в 1944 р. у Львівській області, після закінчення в 1967 р. Львівського державного університету ім. Івана Франка два роки працював у школі. У Полтавському інституті викладав із 1970 р. спочатку на кафедрі іноземних мов, бо мав подвійну спеціальність: філолог та викладач іспанської мови. На кафедрі зарубіжної літератури працював у 1982-2009 рр. У 1984 р. захистив в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка дисертацію на тему, яка цікавила його ще зі студентських років: «Іспанська поезія в українських перекладах і критиці» (керівник – ст. наук. співроб. В. С. Харитонов).

Я. Г. Вовк

Більше ста наукових статей, розвідок, поетичних перекладів має у своєму доробку викладач. Серед них публікації у фахових виданнях Полтави, Києва, Львова, стаття у п'ятитомному енциклопедичному виданні «Українська література в загальнослов'янському та світовому літературному контексті» (1990-1995 рр.). Вільне володіння іспанською мовою дозволило Ярославу Григоровичу власноруч перекладати твори улюбленого поета – Гарсія Лорки.

Наталія Григорівна Марченко (1946-2017), як і В. В. Березовська, є представницею педагогічної династії університету: її батько Григорій Іванович Кулик був чудовим викладачем-істориком. Н. Г. Марченко народилася в Києві в 1946 р., закінчила філологічний факультет Полтавського педагогічного інституту в 1968 р. У 1975 р. Наталія Григорівна почала роботу на кафедрі російської і зарубіжної літератури рідного інституту, де викладала літературу XIX століття та сучасну російську літературу. Скромність, порядність, людяність, соціальна активність завжди відрізняли Н. Г. Марченко. У колі її наукових інтересів були проблеми літературних взаємозв'язків. У 1980 р. Н. Г. Марченко захистила дисертацію у Московському обласному інституті ім. Н. К. Крупської на тему «Тип оповіді у сучасній радянській прозі» під керівництвом проф. М. В. Мінокіна.

Н. Г. Марченко

У 1982 р. отримала звання доцента. Проблеми поетики стали головними в її науковій роботі. Творчі доробки А. Чехова, Л. Толстого, а особливо В. Короленка цікавили науковця передовсім як класична школа стильових традицій російської літератури. Тривалий час доц. Н.Г. Марченко була сумлінним відповідальним секретарем усіх наукових конференцій, які проводилися на кафедрі.

Л. В. Дереза

Доктор філологічних наук, професор Людмила Василівна Дереза (1961-2010) після закінчення Полтавського державного педагогічного університету (1984 р.) чотири роки працювала в школі. Після дестрокового закінчення аспірантури Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди в 1997 р. захистила кандидатську дисертацію «М. М. Язиков і російська літературна казка 30-х років XIX ст.». На кафедрі зарубіжної літератури працювала з 1988 р. У 2005 р. після перебування в докторантурі Дніпропетровського національного університету захистила докторську дисертацію «Російська літературна казка першої половини XIX ст. у системі жанрів романтизму». Л. В. Дереза є автором двох монографій «Російська літературна казка першої половини XIX ст. у системі жанрів романтизму» (2005 р.), «Російська літературна казка першої половини XIX століття: проблеми поетики» (2003 р.) та понад 100 наукових праць із проблем історії та теорії зарубіжної літератури.

«Короленківські читання» (2004 рік).

B. I. Мацапура

Доктор філологічних наук, професор Валентина Іванівна Мацапура (1953-2017) 1975 року закінчила Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка, отримавши кваліфікацію «Філолог. Викладач російської мови та літератури». Із 1982 року вона починає працювати на кафедрі світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. У 1989 році захистила кандидатську дисертацію у м. Києві у науковій раді при Інституті літератури Національної академії наук імені Т. Г. Шевченка. Тема кандидатської дисертації «Сприйняття творчості О. С. Пушкіна в Україні в дореволюційний період (проблема читача)» (спеціальність 10.01.01 – російська література, науковий керівник – доктор філологічних наук, проф. А. В. Кулініч). У 2001 році захистила докторську дисертацію у м. Сімферополі, у науковій раді при Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського. Тема докторської дисертації «Українська тема в російській літературі першої половини XIX століття: проблеми еволюції, міфологізації і інтертекстуальності» (спеціальність 10.01.02 – російська література, науковий керівник – доктор філологічних наук, проф. М. Ф. Гетманець).

Валентина Іванівна з 2008 по 2012 рр. була членом наукової ради з захисту кандидатських дисертацій при Херсонському університеті зі спеціальності 10.01.01 (українська література) та 10.01.02 (російська література). В. І. Мацапура є автором понад 200 наукових публікацій, видрукованих у вітчизняних та закордонних виданнях, та кількох підручників, рекомендованих МОН України. Валентина Іванівна керувала науковими роботами аспірантів, котрі закінчили аспірантуру і захистили кандидатські дисертації. Зокрема, науковий ступінь кандидата філологічних наук здобули Ю. О. Сирота, О. В. Дмитренко, О. М. Вечерок, А. К. Павельєва, Н. О. Грінченко.

Учасники Міжнародної наукової конференції «Північний вітер (Скандинавський світ в освіті, культурі та науці України)» (2015 рік).

О. М. Ніколенко

З 1996 р. кафедру світової літератури очолює Ольга Миколаївна Ніколенко – доктор філологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії імені Івана Франка, лауреат Державної премії імені В'ячеслава Чорновола, кавалер Ордена Княгині Ольги III ступеня, почесний професор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Народившись у 1966 р. в Полтаві, О. М. Ніколенко все своє життя пов’язала з рідним містом. У 1987-1988 рр. працювала вчителем у середній школі № 28 м. Полтави. Закінчивши аспірантуру в Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова) їй захистивши в 1990 р. кандидатську дисертацію «Людина і суспільство в прозі А. П. Платонова» (науковий керівник – проф. І. Т. Крук), Ольга Миколаївна прийшла працювати в Полтавський державний педагогічний інститут імені В. Г. Короленка на кафедру російської та зарубіжної літератури.

У 1996 р. після перебування в докторантурі Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди захистила докторську дисертацію «Жанр антиутопії в російській літературі ХХ століття» (науковий консультант – проф. М. Ф. Гетьманець), ставши наймолодшим доктором наук в Україні. З того часу очолює кафедру зарубіжної літератури, де створила потужний колектив педагогів-однодумців, наукову школу «Традиції та новаторство в літературі».

Під її керівництвом захищено 1 докторська і 23 кандидатські дисертації.

У 2006-2008 рр. обіймала посаду проректора з навчально-методичної роботи, а у 2006-2009 рр. – голови методичної ради Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

О. М. Ніколенко – керівник робочої групи із розроблення Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (галузь «Мови і літератури») 2011 р., навчальних програм із зарубіжної літератури для 5-9 класів (2012, 2015-2017), науковий консультант навчальних програм із зарубіжної літератури для 10-11 класів (2017).

Наукова школа проф. О. М. Ніколенко

Автор понад 30 підручників і посібників із зарубіжної літератури для закладів середньої та вищої освіти, понад 20 монографій, близько 400 статей у вітчизняних фахових і закордонних виданнях. Підручники і посібники із зарубіжної літератури О. М. Ніколенко та її авторського колективу – переможці багатьох національних конкурсів і впроваджені в усіх типах середніх навчальних закладів України. Ольга Миколаївна – ініціатор і директор «Науково-методичного центру якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури» ПНПУ імені В. Г. Короленка.

О. М. Ніколенко була головним редактором всеукраїнського науково-методичного журналу «Всесвітня література та культура в навчальних закладах України» (1999-2002). Постійний член редколегії всеукраїнських наукових та науково-методичних видань «Всесвітня література в школах України», «Зарубіжна література в школах України», «Весвітня література в сучасній школі», «Філологічні науки», «Рідний край». Заснувала книжкові серії для вчителів-словесників України «Скарбниця словесника», «Авторський урок», «Вивчення зарубіжної літератури в школі», відзначені дипломами міжнародних книжкових ярмарків (2004-2006).

Проф. О. М. Ніколенко з магістрами факультету філології та журналістики (2017 рік).

Посібники О. М. Ніколенко «Бароко. Класицизм. Просвітництво» і «Поезія французького символізму» визнані кращими в номінації «Літературознавство, мистецтвознавство, фольклор» за результатами Всеукраїнського рейтингу «Книга року – 2004».

О. М. Ніколенко – автор понад 45 телевізійних передач про українських і зарубіжних письменників на Національному телебаченні України (1988-2000). У складі творчої групи Полтавської обласної державної телерадіокомпанії «Лтава» у 2009 р. взяла участь у створенні трьохсерійного документального фільму «Дороги Гоголя» (автор сценарію і ведуча), відзначеного Державною премією імені Івана Франка (2009); у 2011 р. – документального фільму «Соловецькі в'язні з України: Микола Зеров» (автор сценарію), який здобув Державну премію імені В'ячеслава Чорновола (2011) і першість на міжнародних кінофестивалях «Дніпро-сінема» та «Відкритий Україну»; у 2016-2017 р. – документального фільму «Соловецькі в'язні з України: Лесь Курбас і Микола Куліш», який здобув першість на міжнародному кінофестивалі «Відкритий Україну».

Кафедра світової літератури (2016 рік).

Стоять (зліва направо): лаборант О. О. Коновалова, доц. Н. І. Тарасова, проф. В. І. Мацапура, проф. О. М. Ніколенко, доц. О. В. Орлова, доц. Т. М. Конєва, ст. викл. Фісак І. В.; сидять (зліва направо): доц. М. О. Зуєнко (із сином Романом), асп. О. П. Орлов (із сином Іваном), доц. Т. В. Кушнірова (із сином Олександром і доночкою Ольгою), доц. В. М. Люлька (із сином Іллею).

Кафедра світової літератури має великий науковий потенціал, який реалізується в наукових та науково-методичних статтях, монографіях, підручниках. Загальна тема, над якою працює кафедра, – «Актуальні проблеми вивчення світової літератури в середніх і вищих навчальних закладах». На кафедрі світової літератури ефективно працює аспірантура і докторантura зі спеціальності 035 Філологія (літературознавство – література зарубіжних країн). Керують аспірантами й докторантами доктор філологічних наук, професор О. М. Ніколенко і доктор філологічних наук, доцент Т. В. Кушнірова.

Зусиллями викладачів кафедри проводяться традиційні «Гоголівські читання» (із 1982 р.).

Учасники Міжнародної наукової конференції «Х Гоголівські читання» (2011 рік).

Викладачами кафедри оформлено музейні кімнати «В. Г. Короленко і Полтавщина», «Гоголь і Україна». Викладачі проводять екскурсії про життя й творчість видатних письменників для школярів і громадськості Полтавщини.

Відкриття музейної кімнати «В. Г. Короленко і Полтавщина» (1996 рік).

Відкриття музейної кімнати «Гоголь і Україна» (2009 рік).

Традиційним для науковців і вчителів України та зарубіжжя стали «Короленківські читання», які періодично проводить кафедра світової літератури Полтавського педуніверситету, що носить ім'я великого письменника-гуманіста. Популярною серед учених різних країн є також конференція «Зарубіжні письменники і Україна», яку започаткувала кафедра з 2005 року. Широкого розголосу набула конференція «Північний вітер (Скандинавський світ в освіті, культурі та науці України)», що об'єднує представників північної та центральної Європи.

Проф. О. М. Ніколенко і проф. Ганс Кристіан Остер (м. Йончопінг, Швеція).

14 червня 2016 р. на базі факультету філології та журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка відбулося урочисте відкриття «Науково-методичного центру якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури», який став провідною освітньою платформою з упровадження інноваційних підходів до викладання літератури.

Відкриття «Науково-методичного центру якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури».

2 вересня 2017 р. кафедрою було відкрито нову аудиторію українсько-японської дружби «SAKURA», що сприятиме розширенню міжнародної співпраці між Україною та Азією в галузі освіти і науки.

Відкриття аудиторії українсько-японської дружби «SAKURA».

Учасники відкриття аудиторії українсько-японської дружби «SAKURA».

На кафедрі світової літератури студенти повсякчас залучаються до організації позааудиторної роботи: літературних вечорів, конференцій і семінарів. Традиційними стали проведення «Старовинного фестивалю» (проф. О. М. Ніколенко, ст. викл. І. В. Фісак), «Романтичного фестивалю» (проф. О. М. Ніколенко, ст. викл. І. В. Фісак), Шекспірівських вечорів (доц. Н. І. Тарасова), конференції «Письменники – Нобелівські лауреати» (доц. Т. М. Конєва).

Студенти факультету філології та журналістики – постійні учасники фестивалів, концертів, конференцій, що проводяться кафедрою світової літератури (зліва направо): К. Кібенко, В. Чабан, Д. Брюханов, К. Ніколенко, В. Шафрановський, А. Оверчук, В. Микитенко, А. Надутік (2018 рік).

Традиційним став «Конкурс знавців іноземної мови та зарубіжної літератури», який із 2015 р. щорічно проводиться серед учнівської молоді Полтавщини (голова журі – проф. О. М. Ніколенко).

При кафедрі світової літератури діє постійний семінар для вчителів міста й області «Новітні технології викладання зарубіжної літератури» (керівники – проф. О. М. Ніколенко, доц. О. В. Орлова), на якому обговорюються проблеми інноваційних методів навчання і виховання, проводяться експерименти з упровадження нових форм роботи в навчальних закладах.

Майбутнє кафедри світової літератури зумовлене її високим науковим потенціалом, розвинутими науковими школами, тісними зв'язками з міжнародними партнерами із Європи, США, Японії, а також активною творчою роботою, спрямованою на підготовку високопрофесійних учителів зарубіжної літератури і кваліфікованих філологів-дослідників.

Проф. О. М. Ніколенко з магістрами факультету філології та журналістики (2018 рік).